

3 Οκτωβρίου 1822

Η Μαντώ Μαυρογένους

Η αριστοκρατική οικογένεια των Μαυρογένηδων καταγόταν από το Βυζάντιο. Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, τα μέλη της έφυγαν στην Πελοπόννησο, στην Πάρο και στη Μύκονο. Όμως, στα χρόνια της τουρκοκρατίας, βρήκαν τρόπο να προσεγγίσουν τους σουλτάνους και να τους υπηρετήσουν με το αζημίωτο. Γύρισαν στο Φανάρι. Ο Νικόλαος Μαυρογένης έγινε ηγεμόνας της Βλαχίας και της Μολδαβίας και αρχιστράτηγος των Τούρκων στον πόλεμο κατά των Ρώσων. Ήταν μισητός στους Έλληνες αλλ' αυτό δεν εμπόδισε τον σουλτάνο να τον αποκεφαλίσει (1790), όταν νικήθηκε. Ο Στέφανος Μαυρογένης ήταν μεγάλος λογοθέτης και διερμηνέας του τουρκικού στόλου, στα 1821, όταν ξέσπασε η επανάσταση. Αποκεφαλίστηκε, στις διώξεις (βλ. [1.3](#) και [17.6.1821](#)). Ο Σπυρίδων Μαυρογένης ήταν, ως το 1902, προσωπικός γιατρός του σουλτάνου Αβδούλ Χαμίτ. Κι ο γιος του Αλέξανδρος, διορίστηκε από τους Τούρκους ηγεμόνας της Σάμου, το 1902.

Δεν ήταν, όμως, όλοι οι Μαυρογένηδες προσκυνημένοι. Εγγονή του Στέφανου, η Μαντώ Μαυρογένους ζούσε στην Τεργέστη με τον πατέρα της Νικόλαο, όταν ξέσπασε η επανάσταση. Πλούσια, νέα και όμορφη, δεν έπαυε να είναι φλογερή πατριώτισσα. Μάζεψε όσα χρήματα μπορούσε κι έφυγε στη Μύκονο όπου ζούσαν συγγενείς της. Εξόπλισε δυο πλοία και συγκρότησε δικό της στρατιωτικό σώμα. Το νησί φλογιζόταν από τον ενθουσιασμό της.

Ο Καπουδάν πασάς ενοχλήθηκε ιδιαίτερα, όταν έμαθε τι γινόταν. Όχι να ξεσηκώνουν τους ραγιάδες και οι γυναίκες! Έστειλε τον τουρκικό στόλο να πνίξει την επανάσταση στο νησί. Η τουρκική απόβαση στη Μύκονο, έγινε στις 3 Οκτωβρίου 1822. Πρώτοι βγήκαν στη στεριά εκατό Αλγερινοί πειρατές, ο φόβος και ο τρόμος των θαλασσών. Χάζεψαν, όταν είδαν μια γυναίκα με το γυμνό σπαθί στο χέρι να οδηγεί τους άνδρες εναντίον τους. Η Μαντώ και οι δικοί της ρίχτηκαν πάνω τους με τόση ορμή, ώστε τους έριξαν στα νερά. Την ίδια τύχη είχαν κι όσοι Τούρκοι ακολούθησαν. Κάτω από τις ξέφρενες ιαχές των Ελλήνων, ο εχθρός έκρινε πως ήταν πιο φρόνιμο να αποχωρήσει.

Ένας ξένος δημοσιογράφος έτυχε να μάθει, τι συνέβη. Η είδηση έκανε τον γύρο του κόσμου: «Μια γυναίκα ρίχνει τους Αλγερινούς πειρατές στη θάλασσα». Η Μαντώ έγινε σύμβολο του Αγώνα. Η δημοσιότητα που δόθηκε, ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσε να περιμένει κάποιος στην προσπάθεια να προωθηθεί η ελληνική υπόθεση.

Για τη Μαντώ, η απόβαση στη Μύκονο αποτελούσε μόνο την αρχή. Με τους άνδρες της, πέρασε στην ηπειρωτική Ελλάδα και συνέχισε να πολεμά όπου χρειαζόταν. Η απελευθέρωση την βρήκε δοξασμένη και πάμφτωχη. Ο Ιωάννης Καποδίστριας την εγκατέστησε στο Ναύπλιο και της απένειμε τον τίτλο της επίτιμης αντιστρατήγου. Το σπίτι της βρισκόταν κοντά στο σπίτι του στρατάρχη, Δημήτριου Υψηλάντη. Ένα τρυφερό ειδύλλιο αναπτύχθηκε ανάμεσά τους. Δεν κράτησε πολύ. Ο Καποδίστριας δολοφονήθηκε και η Μαντώ εξορίστηκε στη Μύκονο, το 1832. Την ίδια χρονιά, πέθανε κι ο αγαπημένος της. Η ίδια έζησε στην Πάρο, έως το 1848. Πολλοί από τους συγγενείς της εξακολουθούσαν να πλουτίζουν, υπηρετώντας τους σουλτάνους.

1929: Το σπαρασσόμενο από εθνικές αντιθέσεις βασίλειο Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων (οι Μαυροβούνιοι λογίζονταν ως Σέρβοι και οι κάτοικοι της Βοσνίας, Σέρβοι ή Κροάτες) μετονομάζεται επίσημα σε Γιουγκοσλαβία (Νοτιοσλαβία).

1932: Μετά την λήξη της βρετανικής εντολής, το Ιράκ ανεξαρτητοποιείται και εντάσσεται στην Κοινωνία των Εθνών.

1935: Η Ιταλία εισβάλλει στην Αιθιοπία. Θα την κυριεύσει ως τον Μάιο του 1936.

1981: Λύνεται η απεργία πείνας των Ιρλανδών πατριωτών στην φυλακή Μέιζ του Μπέλφαστ. Κράτησε επτά μήνες και στοίχισε δέκα νεκρούς.

1988: Μετά από πολύχρονες διαμάχες, το Τσαντ και η Λιβύη επανακτούν τις διπλωματικές τους σχέσεις.

1990: Η (δυτική) Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η (ανατολική) Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας επανενώνονται σε ενιαίο κράτος.

1995: Παίρνει τέλος η δίκη του Αμερικανού ποδοσφαιριστή, Ο. Τζ. Σίμπσον, με την αθώωσή του για την κατηγορία ότι σκότωσε τη σύζυγό του Νικόλ και έναν φίλο της.

2005: Η για σήμερα προγραμματισμένη τελετή έναρξης των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναβάλλεται για μετά τα μεσάνυχτα, οπότε κάμφθηκαν, με ανταλλάγματα, οι αντιρρήσεις της Αυστρίας.

2013: Πλοιάριο με περίπου 500 λαθρομετανάστες από την Αφρική ανατρέπεται ανοικτά του νησιού Λαπεντούζα της Ιταλίας, με αποτέλεσμα να πνιγούν οι 339 από τους επιβαίνοντες. Σώθηκαν 156.

Η 3^η Οκτωβρίου στον πολιτισμό

3 Οκτωβρίου 1906

Το μήνυμα «S.O.S»

Στα 1840, ανακαλύφθηκε ο ηλεκτρικός τηλέγραφος. Στα 1843, ο Σάμουελ Μορς (1791 – 1872) συνεισέφερε τα «σήματα μορς» και η επικοινωνία με την ενσύρματη τηλεγραφία έγινε ευχάριστη ρουτίνα: Μετέτρεψε το αλφάβητο σε συνδυασμούς από τελείες και παύλες (μικρές και μεγάλες εκπομπές ρεύματος), ώστε να είναι δυνατή η χρήση του τηλεγράφου. Στα 1895, ο Ιταλός φυσικός Γουλιέλμος Μαρκόνι (1874 – 1937) μετέδωσε σήμα και πέτυχε ασύρματη τηλεγραφική συνεννόηση από απόσταση. Στα 1897, πέτυχε ασύρματη

τηλεγραφική συνεννόηση με πολεμικά πλοία, που έπλεαν δώδεκα μίλια από την ακτή, από την οποία εξέπεμπε. Μόλις είχε γεννηθεί το επάγγελμα του ασυρματιστή: Του μαρκόνη και της μαρκόνισσας, όπως τους λένε οι ναυτικοί. Ασύρματος τηλέγραφος και σήματα μορς μπήκαν στην υπηρεσία της διάσωσης στις θάλασσες. Από το 1904, τα πλοία που κινδύνευαν, εξέπεμπαν τα αρχικά CQD που σήμαιναν «προς όλους τους σταθμούς, ...επείγον». Ήταν 3 Οκτωβρίου του 1906, όταν, κατά τη διάρκεια Συνεδρίου Ραδιοφώνου στο Βερολίνο, καθιερώθηκαν τα αρχικά SOS («Save Our Souls», σώστε τις ψυχές μας, με τρεις παύλες, τρεις τελείες και τρεις παύλες) ως διεθνές σήμα κινδύνου. Το σήμα άρχισε να ισχύει από τον Ιούλιο του 1908. Πρώτη φορά, εκπέμφθηκε τον επόμενο χρόνο (10 Ιουνίου 1909) από το πλοίο «Κούναρντ SS Σλαβονία», που ναυάγησε στις Αζόρες.

1226: Πεθαίνει ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης, ιδρυτής του τάγματος των Φραγκισκανών. Είχε γεννηθεί το 1182.

1816: Ο Φραντς Σούμπερτ ολοκληρώνει την Πέμπτη Συμφωνία του.

1888: Γεννιέται ο Γερμανός δημοσιογράφος, Καρλ φον Οσιέτκι. Το 1935 κέρδισε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης γιατί έκανε γνωστό τον επανεξοπλισμό των Ναζι πριν από τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

1897: Γεννιέται ο Γάλλος ποιητής, δοκιμιογράφος και μυθιστοριογράφος, Λουί Αραγκόν. Ιδρυτής του σουρεαλιστικού κινήματος, έγινε αργότερα μέλος του Κομμουνιστικού

Κόμματος κι έπαιξε ενεργό ρόλο στην αντίσταση των Γάλλων στη ναζιστική κατοχή.

1941: Λανσάρεται για πρώτη φορά στις ΗΠΑ το αεροζόλ, από τον Λ.Ντ. Γκούντχιου και τον Γ. Σάλιβαν. Αργότερα, ενοχοποιήθηκε ότι προξενεί σημαντικές περιβαλλοντικές ζημιές.

1941: Γεννιέται ο Αμερικανός τραγουδιστής της ποπ, Τσάμπι Τσέκερ (Ερνεστ Έβανς) που έκανε πασίγνωστο τον χορό «Τουίστ».

1942: Πρώτη επιτυχημένη εκτόξευση πυραύλου V - 2 από τον φον Μπράουν. Οι ιπτάμενες βόμβες όμως θα στραφούν εναντίον του Λονδίνου μόλις τον Σεπτέμβρη του 1944 και τότε για τον Χίτλερ θα είναι αργά.

2001: Στα ογδόντα του, πεθαίνει ο ηθοποιός Κώστας Χατζηχρήστος.

2011: Το νόμπελ ιατρικής απονέμεται στον Καναδό καθηγητή Ραλφ Στάινμαν «για την χρήση ανοσοθεραπείας που είχε σχεδιάσει ο ίδιος» αλλά ο βραβευμένος είχε πεθάνει τρεις

μέρες νωρίτερα. Μαζί το νόμπελ μοιράστηκαν οι Μπρους Μπέτλερ (Η.Π.Α.) και Τζούλς Χόφμαν (Λουξεμβούργο) για τη συνεισφορά τους στην κατανόηση του ανοσοποιητικού συστήματος.